

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 92/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmirá Mamojku a zo sudcu Petra Straku a sudcu Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Bezákom, PhD., Klincová 15, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 28/2017 z 23. augusta 2018 a jeho postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu, rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. novembra 2018 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Bezákom, PhD., Klincová 15, Bratislava, vo veci namietaného porušenia

jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 28/2017 z 23. augusta 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), sa žalobou z 3. apríla 2009 domáhala proti [REDAKOVANÉ], konajúcej prostredníctvom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), náhrady škody v sume 32 189 864 eur s príslušenstvom spôsobenej [REDAKOVANÉ] pri výkone verejnej moci.

3. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) medzitýmnym rozsudkom č. k. 22 C 372/2009-429 z 12. októbra 2015 rozhodol, že právny nárok žalobcu je daný.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní žalovaného proti rozsudku okresného súdu č. k. 22 C 372/2009-429 z 12. októbra 2015 rozhodol rozsudkom č. k. 10 Co 25/2016-524 z 21. júla 2016 tak, že rozsudok potvrdil.

5. Proti rozsudku krajského súdu č. k. 22 C 372/2009-429 z 12. októbra 2015 podal žalovaný 26. októbra 2016 dovolanie, v dôsledku ktorého je na najvyššom súde vedené dovolacie konanie pod sp. zn. 8 Cdo 28/2017.

6. Dňa 29. mája 2017 žalobca so sťažovateľkou uzatvorili zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorou bola pohľadávka žalobcu (uplatnená žalobou z 3. apríla 2009) postúpená na sťažovateľku.

7. Dňa 16. júna 2017 žalobca podaním adresovaným najvyššiemu súdu navrhol, aby do konania na miesto žalobcu vstúpila sťažovateľka. Sťažovateľka svoj súhlas so vstupom do súdneho konania doručila najvyššiemu súdu 20. júna 2017.

8. Sťažovateľka nahliadnutím do spisu najvyššieho súdu zistila, že 2. júla 2017 bolo najvyššiemu súdu doručené oznámenie [REDAKOVANÉ], ktorá ako nútený

správca žalobcu (ustanovená do funkcie 14. júna 2017) berie späť návrh na pripustenie zmeny na strane žalobcu a žiada konanie o návrhu na zmenu žalobcu zastaviť.

9. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím konanie o návrhu na zmenu subjektu na strane žalobkyne zastavil. V odôvodnení okrem iného uviedol: *„Pri rozhodovaní o návrhu na zmenu strany sporu musí súd predovšetkým skúmať, či sú splnené predpoklady stanovené v § 80 C.s.p. V prvom rade je to existencia návrhu na zmenu subjektu, z ktorého musí vyplývať naplnenie všetkých zákonných znakov nevyhnutných pre to, aby súd tomuto návrhu vyhovel. Návrh musí byť podaný oprávnenou osobou, musí v ňom byť preukázané, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná a ten, kto má do konania vstúpiť ako strana sporu, musí so svojim vstupom do konania súhlasiť.*

Konanie o zmene sporovej strany je charakteristické dispozičným princípom, t. j. bez návrhu žalobcu nie je možné o zmene sporovej strany rozhodovať. Civilný sporový poriadok výslovne neupravuje procesnú situáciu, keď žalobca podaný návrh na zmenu sporovej strany vezme následne späť. Najvyšší súd s poukazom na dispozičný princíp, ktorý je pre toto konanie príznačný, zastáva právny názor, že návrh na zmenu sporovej strany je žalobca oprávnený zobrať späť (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 27. marca 2014 sp. zn. 29 Cdo 2564/2012).

Následkom späťvzatia návrhu na zmenu sporovej strany je vznik procesnej situácie, kedy prichádza do úvahy zastavenie tohto konania v dôsledku absencie návrhu na zmenu sporovej strany. Nakoľko Civilný sporový poriadok neobsahuje ustanovenie o zastavení konania o návrhu na zmenu sporovej strany, najvyšší súd v súlade s Článkom 4 ods. 1 C.s.p. postupoval analogicky podľa § 161 C.s.p., ktorý upravuje podmienky konania (analógia legis). Odborná literatúra rozdeľuje procesné podmienky na štyri základné skupiny: a/ procesné podmienky na strane súdu (právomoc a príslušnosť), b/ procesné podmienky na strane strán sporu (procesná subjektivita, procesná spôsobilosť, povinnosť zastúpenia, spôsobilosť byť zástupcom a splnomocnenie zástupcu strany), c/ vecné procesné podmienky (existencia návrhu na začatie konania a splnenie poplatkovej povinnosti), d/ negatívne procesné podmienky (prekážka rozhodnutej veci a prekážka litispendencie) (pozri napr. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková,

J., Totnašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 606 - 609). Keďže konanie o návrhu na zmenu sporovej strany nemožno zastaviť podľa výslovného ustanovenia Civilného sporového poriadku, použitím analógie legis dospel najvyšší súd k záveru, že právna úprava procesných podmienok konania podľa § 161 C.s.p. je čo do obsahu a účelu najbližšia riešenej právnej otázke. Všeobecne platí, že neexistencia žaloby ako dispozičného úkonu žalobcu vedie k zastaveniu konania z dôvodu neodstrániteľnej podmienky konania. V súlade s uvedeným najvyšší súd uzatvára, že v prípade absencie návrhu na zmenu sporovej strany podľa § 80 ods. 1 C.s.p. ide o taký nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť a toto konanie je potrebné zastaviť.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd konanie o návrhu žalobkyne na zmenu subjektu na strane žalobkyne tak, že z konania vystúpi žalobkyňa a na jej miesto do konania vstúpi spoločnosť AB REÁL, s.r.o., Košice, pre nedostatok procesnej podmienky zastavil (§161 ods. 2 C.s.p.).“

10. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentovala, že najvyšší súd bez relevantného dôvodu nerozhodol o riadne podanom návrhu na zmenu na strane žalobcu, a to od 19. júna 2017 (deň podania návrhu) až do 23. augusta 2018 (deň vydania napadnutého rozhodnutia), teda viac ako jeden rok.

11. Podľa sťažovateľky návrh na zmenu subjektov civilného sporového konania nie je možné vziať späť, v tomto smere poukázala na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 423/2011 zo 4. októbra 2011 a uviedla: «*Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pritom s uvedenými závermi vôbec žiadnym spôsobom nevyporiadal, a to napriek tomu, že na ne bol sťažovateľom upozornený...*

... Neurobil tak aj keď to bolo podľa článku 2 ods. 2 a 3 C.s.p. jeho povinnosťou, keďže predmetné závery vyplývajú nielen z rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale aj z jeho vlastnej ustálenej rozhodovacej praxe, publikovanej v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Naopak, Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení napadnutého uznesenia, na podporu správnosti svojich úvah, poukázal na nepublikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 27.03.2014, sp. zn. 29 Cdo 2564/2012, pričom tak urobil opäť bez toho, aby akýmkoľvek

spôsobom odôvodnil, prečo podľa jeho názoru možno toto rozhodnutie po skutkovej a právnej stránke použiť aj na túto právnu vec, čo je o to závažnejšie, že ide o rozhodnutie, ktoré sa venuje interpretácii českých právnych predpisov (Občasnkeho soudního rádu), je aj v českom právnom prostredí ojedinelé, a čo je najdôležitejšie, odporuje vyššie citovanej ustálenej rozhodovacej praxi slovenských najvyšších súdnych autorít.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pochybil aj tým, že na danú situáciu aplikoval ustanovenie § 161 ods. 1 C.s.p., ktoré použil v spojení s článkom 4 ods. 1 C.s.p. Civilný sporový poriadok totiž obsahuje iba ustanovenia o späťvzatí žaloby, nepozná osobitnú úpravu späťvzatia iných procesných úkonov žalobcu.

Ustanovenia Civilného sporového poriadku o žalobe, jej zmene a späťvzatí v zákonnej rovine zabezpečujú výkon základného práva každej osoby na súdnu ochranu, ktoré zaručuje článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Zatiaľ čo pri podaní žaloby, jej zmene a späťvzatí je žalobca nositeľom hmotných práv, ktorým je v konaní poskytovaná súdna ochrana (aspoň to o sebe tvrdí), a preto je aj jedinou osobou oprávnenou rozhodovať o spôsobe a rozsahu ich súdnej ochrany, v prípade návrhu, ktorým sa žalobca domáha, aby na jeho miesto vstúpila iná osoba, už nositeľom týchto hmotných práv nie je (a ani to o sebe netvrdí, naopak tvrdí a preukazuje, že nositeľom týchto práv je niekto úplne iný), a preto stráca aj oprávnenie disponovať s predmetom sporu a robiť s tým súvisiace procesné úkony.

... v dovolacom konaní zákon výslovne vylučuje použitie ustanovení Civilného sporového poriadku o späťvzatí žaloby (viď. ust. § 438 ods. 2 C.s.p.). Ak teda podľa ustanovenia § 438 ods. 2 C.s.p. nemožno vziať žalobu späť, výkladom tohto ustanovenia spôsobom a maiori ad minus je potrebné dospieť k nevyhnutnému záveru, že tento zákaz platí o to viac v prípade, ak strana sporu berie späť „iba“ svoj procesný návrh.

... v civilnom sporovom konaní (bez ohľadu na jeho konkrétne štádium) neexistuje žiadne ďalšie samostatné, resp. subsidiárne, konanie o procesných návrhoch strán sporu, ktoré by bolo možné samostatne zastaviť.

... ustanovenie § 80 ods. 2 C.s.p. ukladá súdu povinnosť („Súd vyhovie návrhu...“), nie možnosť, vyhovieť návrhu na zmenu na strane žalobcu, ak nastanú zákonom predvídané skutočnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky bol preto povinný vyhovieť návrhu spoločnosti [REDAKOVANÉ] a umožniť, aby na jej miesto žalobcu vstúpil do konania sťažovateľ. Ak tak Najvyšší súd Slovenskej republiky neurobil znemožnil tým, aby sťažovateľ mohol v dovolacom konaní uplatňovať svoje procesné práva a povinnosti zodpovedajúce jeho nadobudnutým hmotným právam. Sťažovateľ sa tak proti negatívnym následkom napadnutého uznesenia nemôže brániť žiadnym iným spôsobom ako podaním sťažnosti Ústavnému súdu Slovenskej republiky (nemá žiaden iný účinný prostriedok nápravy), keďže ako subjekt, ktorý nie je stranou predmetného konania, nemá možnosť podať žiadny riadny ani mimoriadny opravný prostriedok upravený Civilným sporovým poriadkom. Uvedený postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je podľa názoru sťažovateľa možné označiť inak ako porušenie zákazu „denegatio iustitiae“, ktoré viedlo k tomu, že zo strany všeobecných súdov mu bola úplne odopretá spravodlivosť.

V dôsledku neodôvodnenej nečinnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (keďže viac ako rok nerozhodol o návrhu na zmenu na strane žalobcu) a jeho svojoľnej aplikácii ustanovení článku 4 C.s.p., § 80, ods. 1 a 2 C.s.p., § 161 C.s.p. a § 438 ods. 2 C.s.p., ktoré interpretoval v príkrom rozpore s ustálenou praxou najvyšších súdnych autorít a účelom civilného sporového konania (ktorým je v prvom rade poskytnúť ochranu ohrozeným a porušeným právam tej osobe, ktorej skutočne tieto práva patria) sa sťažovateľ bez zákonného dôvodu nestal stranou predmetného dovolacieho konania a bol úplne vyradený z možnosti domáhať sa súdnej ochrany jeho hmotných práv nadobudnutých zmluvou o postúpení pohľadávky.

... úkon späťvzatia návrhu na zmenu na strane žalobcu, ktorý urobila nútená správkyňa v mene spoločnosti [REDAKOVANÉ] je potrebné považovať za zjavné zneužitie práva, ktoré nemôže požívať právnu ochranu. Nútená správkyňa totiž ako osoba vymenovaná [REDAKOVANÉ] (žalovaným v tomto konaní), koná na základe pokynov [REDAKOVANÉ], v dôsledku čoho sú jej záujmy v tomto konaní (a nielen v ňom) v evidentnom rozpore so záujmami spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Naviac, nútená správkyňa sa verejne vyjadrila, že pohľadávku, ktorá je predmetom konania pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, neuznáva a považuje ju za neexistujúcu.»

12. Z uvedených dôvodov sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal takýto nález: „Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ] so sídlom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.08.2018, č. k. 8Cdo/28/2017, ako aj postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, porušené boli.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.08.2018, č. k. 8Cdo/28/2017, sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Spoločnosti [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov konania vo výške 325,42 EUR (dva úkony právnej služby - 1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia a 2. spísanie sťažnosti, a dva režijné paušály, v zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť k rukám jej právneho zástupcu JUDr. Martina Bezáka, PhD., advokáta, so sídlom Klincová 15, 821 08 Bratislava, do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

13. Navrhla tiež, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej a uložil spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v mene ktorého koná konkurzný správca [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] aby sa v konaní pred najvyšším súdom vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 28/2017 zdržala oprávnení, ktoré jej vyplývajú z napadnutého uznesenia, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Súčasne požiadala o prednostné rozhodnutie veci. Dôvodila, že bez okamžitého zásahu ústavného súdu môže dôjsť k zmareniu vymáhania predmetnej pohľadávky, ktorej vlastníkom (nositeľom príslušných hmotných práv) je sťažovateľka, a tým aj k zmareniu uspokojenia budúcich nárokov približne 15000 poistencov spoločnosti [REDAKOVANÉ]. V ďalšom konaní nebude mať sťažovateľka žiadne procesné postavenie a v konaní bude navyše absentovať aktívne vecne legitimovaný subjekt, v dôsledku čoho nevyhnutne dôjde k zamietnutiu žaloby podanej

spoločnosťou [REDACTED] Uplatnenie nároku novou žalobou by nemalo význam z dôvodu vysokého predpokladu vznesenia námietky žalovaným a nebolo by ani v súlade so zásadou procesnej ekonómie a zásadou, podľa ktorej je možné považovať súdnu ochranu za účinnú len v prípade, ak je poskytnutá v primeranom čase.

14. Vec napadla ústavnému súdu 8. novembra 2018 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Brňákovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019,

pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

22. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom

ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

III.

Právne hodnotenie ústavného súdu

23. Sťažovateľka v predmetnej veci namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, dôvodiac, že nebola najvyšším súdom pripustená do konania na stranu žalobcu napriek skutočnosti, že boli splnené všetky podmienky na pripustenie jej vstupu v zmysle § 80 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“), a na úkon späťvzatia návrhu žalobcu na pripustenie zmeny strany súd nemal prihliadať.

24. Ústavný súd konštatuje, že o sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, I. ÚS 243/2011, II. ÚS 245/2011). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, prípadne rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom namietaného konania alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti.

25. Vzhľadom na charakter napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (uznesenie o zastavení konania o návrhu na zmenu žalobcu) ústavný súd nepovažuje ústavnú sťažnosť sťažovateľky za podanú oprávnenou osobou.

26. Podľa § 80 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania

došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

27. Ústavný súd poukazuje na závery, ku ktorým ústavný súd dospel v obdobnej veci sťažovateľky v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 369/2019 z 28. novembra 2019: „Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že súd neprihliada na procesné nástupníctvo *ex offio*, ale len na návrh žalobcu (v tomto prípade spoločnosti [REDAKOVANÉ] a že návrh na zmenu na strane žalobcu je oprávnený podať výlučne sám žalobca, ktorý je účastníkom tohto konania. Sťažovateľka podľa právnej úpravy obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku nebola aktívne vecne legitimovaná na podanie návrhu na zmenu na strane žalobcu, a teda nebola účastníčkou tohto súdneho konania na krajskom súde. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka v súdnom konaní v relevantnom čase nemala postavenie účastníka konania, teda v tomto období nedisponovala žiadnymi procesnými právami, ktoré by jej vyplývali z Civilného sporového poriadku, a teda z ústavného hľadiska ani právami podľa ústavy a dohovoru, porušenie ktorých namieta. Z tohto dôvodu nemohlo dôjsť k porušeniu jej základných práv (m. m. II. ÚS 205/04, I. ÚS 186/2013, IV. ÚS 150/2014).“

28. Podľa čl. 51 ústavy sa možno práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy domáhať len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú. V predmetnom prípade je týmto zákonom Civilný sporový poriadok.

29. Žalobca je v zmysle § 80 Civilného sporového poriadku jediným subjektom oprávneným na podanie návrhu na pripustenie zmeny na strane žalobcu/žalovaného. Výlučne žalobca ako *dominus litis* má oprávnenie disponovať predmetom konania a určovať okruh účastníkov konania, pričom právny poriadok osobe, na ktorú zo žalobcu prešli hmotné práva, ktoré sú predmetom súdneho konania, nepriznáva žiadne procesné práva, ktoré by jej umožňovali domáhať sa pripustenia jej vstupu do prebiehajúceho súdneho konania. Zjavne preto nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľky (ako osoby, na ktorú mali prejsť hmotné práva zo žalobcu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky) na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto konštatuje nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi osobou sťažovateľky a označeným napadnutým rozhodnutím a postupom najvyššieho súdu, z čoho možno vyvodiť záver, že sťažovateľka nie je aktívne vecne legitimovaným subjektom vo vzťahu k preskúmvaniu ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky ako podanú zjavne neoprávnenou osobou s poukazom na § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

30. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky vymedzených v petite sťažnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia, priznanie náhrady trov konania, nariadenie dočasného opatrenia).

31. V závere ústavný súd dodáva, že sťažovateľka má možnosť domáhať sa ochrany práva, ktoré mala nadobudnúť na základe zmluvy o postúpení pohľadávky iniciovaním samostatného súdneho konania, a pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že toto právo by v novom súdnom konaní bolo v dôsledku plynutia času oslabené, k tomuto ústavný súd uvádza, že nie sú dotknuté ani prípadné zodpovednostné nároky sťažovateľky ako postupníka voči postupcovi v súvislosti s postúpenou pohľadávkou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu